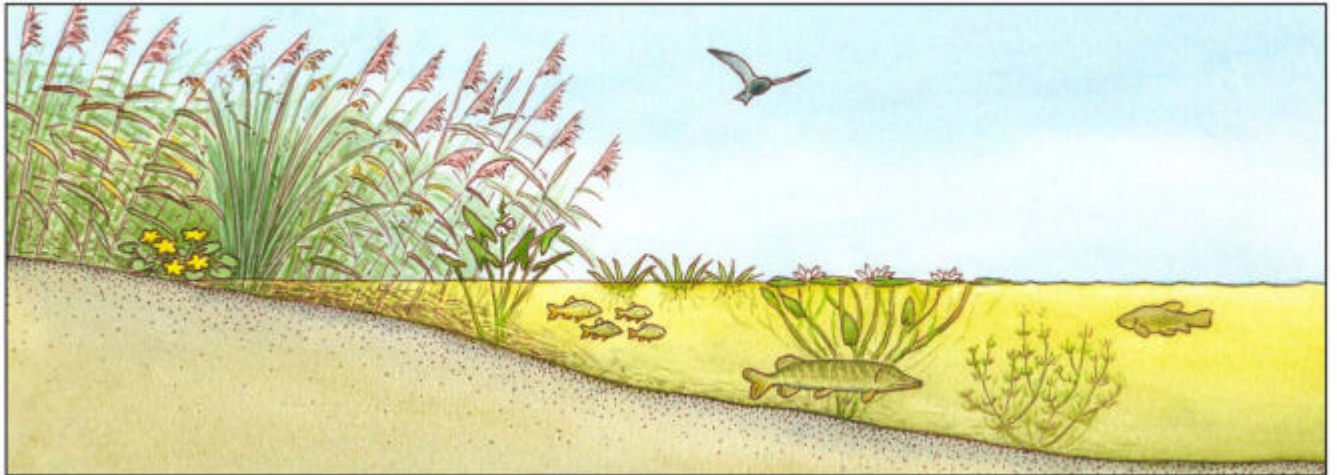

Bijlage 1   Onderhoud, verlanding en ecologische kwaliteit

Een ecologisch waardevolle watergang heeft verschillende groeiplekken voor planten en leefomstandigheden (of biotopen) voor dieren (zie figuur):

- open water;
- ondergedoken waterplanten;
- drijfbladplanten;
- oeverplanten.

Zonder onderhoud verdwijnen deze biotopen. De watergangen hebben namelijk te maken met het natuurlijke proces van verlanding. Hierbij groeien oeverplanten in de loop van jaren steeds meer het water in. Dit is mogelijk tot ca. 1 meter diepte. Het dichtgroeien zorgt er echter ook voor dat de slibaanwas toeneemt, doordat aanwezige slibdeeltjes bezinken en door afsterven van planten. De watergang wordt daardoor ook ondieper. Hierdoor kunnen de oeverplanten ook steeds verder de watergang in groeien. Oeverplanten gaan daardoor steeds meer domineren ten kosten van andere waterplanten en open water. Op langere termijn verdwijnen ook de oeverplanten doordat de watergang droog komt te staan en er (nieuw) land is ontstaan. De snelheid van verlanden hangt sterk af van de dimensies van een watergang. Regelmatig onderhouden van de watergang is dus nodig voor het behoud van een watergang én de bijbehorende ecologische kwaliteit. Dit geldt zowel voor het verwijderen van water- en oeverplanten (maaien) als het verwijderen van bagger (baggeren).

Het uitvoeren van onderhoud is echter ook altijd verstorend voor de aanwezige planten en dieren. Hun leefwereld wordt immers op zijn kop gezet. De aanwezige planten en een deel van de dieren worden uit het water gehaald en op het land gezet. Sommige dieren kunnen nog wel terugkruipen, maar veel ook niet. Door het verwijderen van de waterplanten is een belangrijk onderdeel van het leefmilieu van de dieren weggehaald. Sommige dieren overleven de ingreep ook niet doordat de zuurstofgehaltenes tijdelijk sterk dalen door het maaien of baggeren. Dergelijke negatieve effecten op het waterleven zijn te verminderen door bepaalde apparatuur te gebruiken (bijv. een maaikorf), in bepaalde tijden van het jaar het onderhoud uit te voeren (najaar) en door het onderhoud in de ruimte te spreiden. De verstoring is echter het minste als er géén onderhoud wordt uitgevoerd.

Te weinig onderhoud is dus niet goed voor de ecologische kwaliteit van een watergang, maar te vaak onderhoud is ook niet goed. Er dient dus naar een optimum te worden gezocht in de onderhoudsfrequentie. In zijn algemeen kan daarbij worden gezegd dat hoe kleiner de watergang is, des te vaker zal moeten worden onderhouden voor de optimale ecologische situatie.